

مهارت

توسعه مهارت‌های حرفه‌ای، ضرورتی غیر قابل انکار

نگاهی به عملکرد سازمان فنی و حرفه‌ای در دولت مردمی سیزدهم

سازمان فنی و حرفه‌ای در سال‌های اخیر موفق تر از همیشه عمل کرده است. مقایسه گزارش عملکرد این سازمان در دولت‌های دوازدهم و سیزدهم نشان می‌دهد که ارائه آموزش‌های مهارتی در دولت مردمی سیزدهم با رشد دو برابری همراه بوده است. با همه این‌ها، همچنان تا رسیدن به اهداف کلان

گزارش

نوشین مقدم پناه

روزنامه‌نگار

سازمان فنی و حرفه‌ای در دولت مردمی سیزدهم عملکرد قابل قبولی داشته است. داده‌های رسمی حاکی از آن است که در سه سال اخیر، آموزش‌های مهارت‌آموزی از نظر کمی و کیفی، در مسیر رشد قرار گرفته است. تعداد افرادی که تحت این آموزش‌ها قرار گرفته‌اند حداقل ۵۱درصد و تعداد مجوزهایی که برای تأسیس آموزشگاه‌ها صادر شده ۱۱۹۴درصد بیشتر از دولت دوازدهم بوده است.

عملکرد سازمان فنی و حرفه‌ای در دولت سیزدهم

یک ماه قبل مهرداد عظیمی، رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای در ارتباط با آخرین داده‌های مهارت‌آموزی در کشور و عملکرد سازمان فنی و حرفه‌ای در دولت سیزدهم گفت: «تعداد مجوزهایی که برای تأسیس آموزشگاه در سال گذشته صادر شده ۱۷هزار و ۶۵۰ مجوز است. عدد مجوزهای صادر یا تمدید شده برای تأسیس آموزشگاه در دولت سیزدهم تاکنون به ۴۱هزار و ۷۹۴ مجوز رسیده که رشد آن نسبت به دولت دوازدهم ۱۹۴درصد بوده است.»

رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای با اعلام اینکه ۳۶هزار مجوز برای آموزشگاه صادر شده و اکنون ۲۲هزار آموزشگاه در حال فعالیت هستند، افزود: «در دولت سیزدهم مجموع آموزش‌های دولتی و غیردولتی به ۴ میلیون و ۶۹۹هزار نفر ادوره بوده که نسبت به دولت گذشته ۳۲درصد رشد را شاهد بودیم. از این تعداد ۲.۲۸ میلیون نفر ادوره در سال ۱۴۰۲ آموزش دیده‌اند.»

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی توضیح داد: «در کنار مهارت‌آموزشی، سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای نیز مورد تأکید قرار گرفته است. در دولت سیزدهم ۴ میلیون و ۹۷هزار نفر مورد سنجش مهارت و صلاحیت قرار گرفته‌اند که نسبت به دولت گذشته ۴۲درصد رشد دیده می‌شود.»

او ادامه داد: «در سال ۱۴۰۲ تعداد یک میلیون و ۵۸۶هزار گواهینامه مهارت صادر شده که در دولت سیزدهم این عدد بیش از ۳ میلیون و ۵۰هزار گواهینامه بوده است. درآمدهای اختصاصی سازمان فنی و حرفه‌ای نیز ۲۱۰درصد رشد داشته است.»

در سال ۱۴۰۲، برنامه‌های تحولی سازمان فنی و حرفه‌ای واهداف نشانه‌گذاری شده به میزان قابل قبولی محقق شده است. به گفته عظیمی، برنامه‌های تحولی سازمان فنی و حرفه‌ای کشور در سه‌ماهه چهارم سال ۱۴۰۲ به میزان ۹۹.۶۶درصد محقق شد. این عدد در سه‌ماهه سوم ۹۸.۳۶درصد، در سه‌ماهه دوم ۹۷درصد و در سه‌ماهه نخست ۵۰درصد برآورد می‌شود.

در مجموع، توسعه کار کردی سازمان فنی و حرفه‌ای کشور از چند منظر قابل ارزیابی است؛ قبل از هر چیز، تعداد افرادی که در آموزشگاه‌های دولتی و غیردولتی دوره‌های مهارت‌آموزی دیده‌اند، نسبت به دولت قبل، بسیار بیشتر بوده است. براساس آمارهای رسمی سازمان فنی و حرفه‌ای، در دو سال منتهی به بهمن ماه ۱۴۰۲، حدود ۴.۵ میلیون نفر در آموزشگاه‌های دولتی و غیردولتی آموزش‌های مهارتی را فرا گرفته‌اند که نسبت به مدت‌زمان مشابه در دولت قبل، ۵۱درصد رشد را نشان می‌دهد.

چند شاخص برای ارزیابی موفقیت

علاوه بر همه مواردی که مهرداد عظیمی، رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای به عنوان شاخص‌های موفقیت عملکرد این سازمان نام برده، کاهش زمان صدور مجوزها به سه روز و رشد ۱۳۰۰درصدی مجوز آموزشگاه‌های آزاد، افزایش ۴۸درصدی سنجش مهارت و

آرمین خوشوقتی

کارشناس حقوق و روابط کار

گسترش مراکز مهارت‌آموزی فنی و حرفه‌ای، چه آموزشگاه‌های مستقل دولتی و خصوصی و چه مراکز آموزشی جوار کارگاهی، تأثیر مستقیم در رونق بازار کار دارد و اساساً گسترش این مراکز می‌تواند به رونق تولید و شکوفایی اقتصاد کشور کمک کند. در گذشته وقتی فردی از دانشگاه فارغ‌التحصیل می‌شد، تقریباً تا اندازه قابل قبولی مهارت‌های مورد نیاز بازار کار را دارا بود. در واقع طیف و گستره مهارت‌های مورد نیاز محدود بود، اما امروز با توجه به پیچیدگی‌های کسب و کار، کارفرمایان انتظار دارند کارجویان در کنار دانش، یک‌سری مهارت هم داشته باشند. این مهارت‌ها عموماً از طریق تجربه‌اندوزی یا مهارت‌آموزی مدون و سازمان‌یافته حاصل می‌شود.

صلاحیت حرفه‌ای، رشد ۱۱۷۰درصدی حضور در مسابقات ملی و بین‌المللی مهارت و افزایش ۷۲درصدی صدور گواهینامه‌های مهارت برای کارآموزان، بخشی از مهم‌ترین آمارها و توفیقات دولت سیزدهم در حوزه مهارت‌آموزی بوده است.

این توفیقات را می‌توان در چند حوزه دیگر نیز به روشنی دید: در بخش صدور گواهینامه مهارت برای کارآموزان، میزان صدور گواهینامه مهارتی در دولت دوازدهم یک میلیون و ۳۴۹هزار نفر بوده، در حالی که طی سال‌های فعالیت دولت سیزدهم با رشد ۷۲درصدی به ۲ میلیون و ۲۴هزار نفر رسیده است. در زمینه واحدهای پذیرنده آموزش در محیط واقعی کار نیز گزارش‌ها حاکی از آن است که در دولت سیزدهم ۷۳هزار و ۴۸۴ واحد از آموزش در محیط کار واقعی استقبال کرده‌اند که این رقم در دولت دوازدهم ۴۵هزار و ۶۷۳ واحد بوده و ۶۰درصد رشد داشته است.»

حوزه سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای با رشد ۴۸درصدی در دولت سیزدهم همراه بوده است. به نحوی که در دولت دوازدهم میزان سنجش مهارت و صلاحیت حرفه‌ای ۲ میلیون و ۱۵۵هزار نفر بوده که در دولت سیزدهم به ۳ میلیون و ۱۸۹هزار نفر رسیده است. مقایسه عملکرد سازمان فنی و حرفه‌ای در برگزاری مسابقات آزاد ملی و بین‌المللی مهارت نیز گویاست که در دولت سیزدهم ۶۹۹ رشته رویداد در مسابقات مذکور شرکت داشته، در حالی که تعداد رشته رویدادها در دولت قبل ۵۵ عدد بوده و بیش از ۱۰۰۰درصد رشد را به ارمغان آورده است.

این شاخص‌های رو به رشد نشان می‌دهد که امروز نقش سازمان فنی و حرفه‌ای در بازار کار و به‌طور مشخص در عرصه مهارت‌آموزی جوانان جویای کار یا کارگران بیکار شده، بسیار پررنگ‌تر از گذشته است. با اصلاح قانون بیمه بیکاری در زمستان سال قبل و الزام بیکارشدگان ناخواسته به شرکت در دوره‌های مهارت‌آموزی، به نظر می‌رسد در سال جدید نقش سازمان فنی و حرفه‌ای به مراتب از گذشته برجسته‌تر خواهد بود و «مهارت‌آموزی» جایگاه بایسته خود را در بازار کار ایران پیدا خواهد کرد.

اهمیت و نقش مهارت‌آموزی در بازار کار امروز

اهمیت دوره‌های مهارت‌آموزی با ارتقای سطح مهارت حرفه‌ای، در بهر دوری و پیشرفت اقتصاد کشور چیست و چگونه سازمان فنی و حرفه‌ای می‌تواند مدرسرسان واقعی کارگران و بازار کار کشور باشد؟ توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای تا چه اندازه ضرورت دارد؟

اصغر فیضی، کارشناس فنی و حرفه‌ای، در پاسخ به این سوالات به «آتی‌نو» گفت: «توسعه آموزش‌های مهارتی، یک ضرورت غیر قابل انکار است. ما باید به مؤلفه‌ای به نام «هرم نیروی کار» توجه داشته باشیم. در این هرم، عمده نیروی کار شاغل در کشور، نیروهای تکنسین و متخصص و کارگران ماهر هستند. بخش کوچک‌تری از بازار کار نیز شامل افراد دارای تحصیلات دانشگاهی است. بنابراین هرم نیروی کار کشور گویای یک واقعیت است؛ بایستی آموزش‌های مهارتی از نظر کمی و کیفی توسعه یابد.»

اوبه تحولات اخیر بازار کار در عرصه داخلی و بین‌المللی به عنوان یک عنصر تعیین‌کننده دیگر اشاره کرد و افزود: «در سال‌های اخیر، سرعت توسعه فناوری‌های نوین به همراه جریان‌های دیگر مانند چالش‌های محیط‌پرستی، بازار کار را تحت‌تأثیر قرار داده و موجب شده روند بازار کار، یک نمودار ثابت و لایتنغیر نباشد. ما برای اولین‌بار در تاریخ بشریت در دورانی به سر می‌بریم که به‌هیچ‌وجه نمی‌توانیم آینده بازار کار را پیش‌بینی کنیم. امروزه تغییرات بازار کار، باورنکردنی است و در نتیجه، مهارت‌آموزی یا ارتقای سطح مهارت، یک نیاز مبرم است؛ غیر از این باشد، فرد شاغل به سادگی از بازار کار بیرون می‌افتد.»

فیضی ادامه داد: «امروز اهمیت مهارت‌آموزی در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا به خوبی درک شده است. برای نمونه در اتحادیه اروپا، یک سال میلادی را «سال مهارت» نام نهادند. در نهادهای بین‌المللی مانند اجلاس دائوس یا انجمن جهانی اقتصاد نیز بحث نیروی کار ماهر و توسعه مهارت بیشتر از هر زمان دیگر طرح می‌شود. بسیاری از اقتصادهای پیشرو جهان به این جریانات پیوسته‌اند و پروژه‌های پیش‌نشان مهارتی در برخی از کشورها آغاز شده است. مثلاً کشور سنگاپور پروژه‌ای تحت عنوان «مهارت‌های آینده» را با هدف مهارت‌آموزی براساس فناوری‌های نوین کلید زده است. توجه داشته باشیم که سنگاپور یکی از بهترین کشورها از منظر نیروی انسانی و کارگران ماهر است، اما بازم برای اینکه پاسخگوی نیازمندی‌های بازار کار آینده باشند، پروژه مهارت‌های آینده را با قدرت و شدت بسیار آغاز کرده‌اند.»

این کارشناس فنی و حرفه‌ای با بیان اینکه امروز توسعه مهارت‌های نیروی انسانی، یک ترند جهانی است و حتی کشورهای توسعه‌نیافته آفریقای با کمک کشورهای دوست و همسایه، حرکت در این مسیر را آغاز کرده‌اند، تأکید کرد: «مهارت‌آموزی مبتنی بر فناوری‌های نوین، راهی گریزناپذیر است که ما خوشبختانه در سطح ملی نشانه‌های مثبتی از حرکت

این حوزه و انطباق صددرصدی دوره‌های مهارت‌آموزی با نیازهای روز بازار کار، فاصله داریم. ترمیم این فاصله تنها با بهره‌گیری از نگاه کارشناسان این حوزه و ترسیم نقشه راه مدون براساس بررسی‌های میدانی و عمیق بازار کار کشور ممکن می‌شود.

در این مسیر را شاهد هستیم. اخیراً بازار کار کشور در حوزه‌های مختلف از جمله حمل‌ونقل، خرده‌فروشی و بازاریابی از اساس متحول شده و این تغییرات بنیادین، مهارت‌آموزی را به پرچمدار اصلی موفقیت در اهداف کلان بازار کار تبدیل کرده است.»

چقدر موفق عمل کرده‌ایم؟

فیضی در پاسخ به اینکه مادر این زمینه چقدر موفق عمل کرده‌ایم و کار کرد و گستره سازمان فنی و حرفه‌ای را چگونه می‌توان ارزیابی کرد، بر این عقیده است: «در ایران اخیراً گام‌های بلندی در زمینه مهارت‌آموزی نیروی کار برداشته و توسعه منطبق با بازار کار مهارت‌ها، آغاز شده، اما به نظر می‌رسد که در این مسیر به سرعت بیشتری نیاز داریم. در شرایط فعلی توسعه نظام صلاحیت حرفه‌ای، یک ضرورت است که خوشبختانه چهارچوب نظام صلاحیت حرفه‌ای، مصوب و ابلاغ شده است. ما می‌توانیم این مسیر را با بهره‌گیری از تجربیات کشورهای موفق در این حوزه مانند هندوستان و بومی‌سازی این تجربیات، با سرعت و کیفیت بهتری پیش ببریم و به اهداف توسعه مهارت‌آموزی در کشور از نظر حکمرانی و سیاست‌گذاری دست یابیم و بسیار موفق‌تر عمل کنیم.»

به گفته این کارشناس مهارت‌آموزی، در حال حاضر پروژه‌های موفق و کارآمدی در سازمان فنی و حرفه‌ای کشور و در دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای در جریان است که با تعامل بین نهادی، اهداف عالیه مهارت‌آموزی را با موفقیت نسبی پیش می‌برند. او ابراز امیدواری کرد این روند با تطابق هرچه بیشتر با نیازمندی‌های بازار کار و سرعت بیشتر ادامه داشته باشد. در مجموع باید گفت، سازمان فنی و حرفه‌ای در سال‌های اخیر موفق‌تر از همیشه عمل کرده است. مقایسه گزارش عملکرد سازمان فنی و حرفه‌ای در دولت‌های دوازدهم و سیزدهم نشان می‌دهد که ارائه آموزش‌های مهارتی در دولت مردمی سیزدهم با رشد دو برابری همراه بوده و صدور مجوز آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای افزایش قابل توجهی داشته است. با همه این‌ها، همچنان تا رسیدن به اهداف کلان این حوزه و انطباق صددرصدی دوره‌های مهارت‌آموزی با نیازهای روز بازار کار، فاصله داریم و ترمیم این فاصله تنها با بهره‌گیری از نگاه کارشناسان این حوزه و ترسیم نقشه راه مدون براساس بررسی‌های میدانی و عمیق بازار کار کشور ممکن می‌شود. در عین حال، به نظر می‌رسد سازمان فنی و حرفه‌ای در سال جدید برای غنا بخشیدن به عمق و کیفیت عملکرد خود، برنامه‌های مدونی در دستور کار دارد و اهداف تخصصی‌تر در این حوزه طرح شده است.

رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای کشور با تأکید بر ضرورت دستیابی به اهداف کلان در حوزه توسعه مهارت‌های نیروی انسانی، در ارتباط با بخشی از برنامه‌های این سازمان در سال ۱۴۰۳ می‌گوید: «آموزش مربیان آموزشگاه‌های آزاد، ۱۸ عنوان فعالیت آموزشی به گره‌های هدف خاص، برگزاری دوره‌های آموزشی توسعه کارآفرینی و کسب و کار، صدور و تمدید مجوز مراکز کارآموزی در جوار کارگاهی و بین کارگاهی، رتبه‌بندی مربیان بخش دولتی، اجرای امرحله اول پیاده‌سازی پلتفرم مهارت‌آموزی، ارتقا و به‌روزرسانی مرکز داده و زیرساخت، بهینه‌سازی و ارتقای سطح بلوغ امنیت اطلاعات از جمله اهدافی است که این سازمان در سال جاری دنبال خواهد کرد.» اگر اهداف تحولی سازمان فنی و حرفه‌ای در سال جاری به منصه ظهور برسد، آن‌اه می‌توان به جرات ادعا کرد این سازمان عملکردا و در ارتباط تکنگاتن بازار کار، به بهترین سطح کمی‌کیفی عملکرد خود از زمان تأسیس و پیدایی دست یافته و این دستاورد کمی نیست.

استانی

افتتاح ۲ طرح ۹ میلیاردی در مرکز فنی و حرفه‌ای شیروان

هم‌زمان با هفته کار و کارگر، دو طرح شامل فاز نخست نیروگاه ۲۰ کیلوواتی خورشیدی و استخر جمع‌آوری آب‌های سطحی در مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای شیروان با حضور جمعی از مسئولان استانی و شهرستانی افتتاح شد.

مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای استان خراسان شمالی در آیین افتتاح طرح‌های مزبور با بیان اینکه برای دو طرح این مرکز، ۹ میلیارد ریال اعتبار هزینه شده است گفت: «با بهره‌برداری از این دو طرح هزینه برق مصرفی مرکز در شش‌ماهه نخست سال تقریباً رایگان و در شش‌ماهه دوم سال به نصف کاهش می‌یابد.»

مهدی رحمدل افزود: «همچنین در بحث استخر تمام سطح زیر کشت مرکز توسط آب‌های جمع‌آوری شده از منابع سطحی مرکز تأمین شده و در آلام سرد سال در صورت بارش نزولات آسمانی آب‌های جمع‌آوری شده به انبوه‌سازان و سازندگان پروژه‌های ساختمانی فروخته می‌شود.» در حال حاضر مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان شیروان با ۱۰ کارگاه فعال آموزشی در بیش از ۱۲۰ حرفه و ۵۲ فقره آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای مشغول به آموزش‌های مهارتی به متقاضیان مهارتی است.

مهارت‌آموزی سربازان وظیفه در خوزستان

مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای خوزستان از راه‌اندازی اولین مرکز مهارت‌آموزی و مشاور شغلی سربازان وظیفه در استان خبر داد.

شهرام ملاهی‌هرزاندی با اشاره به افتتاح مرکز مهارت‌آموزی و مشاور شغلی سربازان وظیفه با تأکید بر رسالت خطیر و سازمانی در راستای توسعه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای بیان کرد: «هدف اصلی آموزش‌های مهارتی، تربیت نیروی ماهر و توانمند است و نیرویی که به دانش روز و مهارت دست یابد، می‌تواند در توسعه پایدار نقش مؤثری ایفا کند.»

او با اشاره به اهمیت مهارت‌آموزی در ایجاد اشتغال پایدار و کارآفرینی، گفت: «چنانچه آموزش‌های مهارتی برای سربازان یگان‌های نظامی، منطبق با فناوری‌های نوین و نیاز بازار کار باشد، این آموزش‌ها موجب تسهیل روند اشتغال‌زایی و توسعه کارآفرینی می‌شود.»

مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای خوزستان گفت: «راه‌اندازی این مرکز، روند آموزش و کسب مهارت توسط سربازان را تسهیل می‌کند و همه سربازان با کسب مهارت لازم در طول خدمت مقدس سربازی، آمادگی لازم برای ورود به بازار کار را خواهند یافت.»

ارائه ۴۱۴ هزار ساعت مهارت در خمین

رئیس مرکز فنی و حرفه‌ای خمین گفت: «۴۱۴هزار و ۲۲۸ نفر ساعت آموزش‌های مهارتی سال گذشته در واحدهای خواهران و برادران این شهرستان ارائه‌شد.» مجید نصیری با بیان اینکه ۲۵۴هزار و ۵۵۹نفر ساعت از این آموزش‌ها در واحدهای فنی و حرفه‌ای برادران و ۵۹هزار و ۷۶۹نفر ساعت در واحدهای خواهران شهرستان ارائه شده، افزود: «آموزش‌های مهارتی به ۹هزار و ۸۴نفر ساعت دانشجوی و ۸۳هزار و ۷۲۳نفر ساعت دانش‌آموز ارائه‌شد.»

او ادامه داد: «۱۲هزار و ۴۸۰نفر ساعت از ساکنان مناطق روستایی، ۱۶۶هزار و ۴۰۳ نفر ساعت متقاضیان مهارت‌آموزی و ۳۹هزار و ۹۳ نفر ساعت شاغلان بنگاه‌های اقتصادی پارسل در آموزش‌های مراکز فنی و حرفه‌ای خمین شرکت کردند.» نصیری با اشاره به اینکه پارسلان ۱۸هزار و ۲۹۱نفر ساعت در پسادگان و ۳۸هزار و ۷۸۷نفر ساعت در ندامتگاه آموزش‌های مهارتی فرا گرفتند توضیح داد: «۱۳۲۲ نفر دوره مهارت‌آموزی هم در سال جاری در واحد برادران خمین ارائه‌شد.» او، هدف از آموزش فنی و حرفه‌ای را گسترش توانایی‌ها و دانش افراد جویای کار و حتی شاغلان دانست و گفت: «آموزش و پژوهش، تولید استانداردهای آموزشی و ارزشیابی مهارت‌نیروی کار در دستور کار است. این فرایند از طریق آموزش در مراکز ثابت بخش دولتی، تیم‌های سیار شهری و روستایی، صنایع و صنوف دانشگاه، زندان و پادگان‌ها و همچنین آموزش در بخش غیردولتی توسط آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد انجام می‌شود.»